

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS»

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ТА ПРАВОВЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ СЕКТОРІВ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

Збірник наукових праць
всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**30 березня 2017 року
м. Тернопіль**

УДК 657.1:657.6:658.8:336

ББК 65.052.9 (4укр)2

О 16

Редакційна колегія:

Бруханський Р.Ф., д.е.н., доцент (Україна); Белова І.М., к.е.н., доцент (Україна); Гасьор А., д.ф. (Польща); Гуменюк О.О., к.е.н., доцент (Україна); Дідоренко Т.В., к.е.н., доцент (Україна); Жук В.М., д.е.н., професор, академік (Україна); Завитій О.П., к.е.н., доцент (Україна); Кусаїнов Т.А., д.е.н., професор (Казахстан); Метелиця В.М., д.е.н., с.н.с. (Україна); Палюх М.С., к.е.н., доцент (Україна); Панков Д.А., д.е.н., професор (Білорусь); Пархомиць М.К., д.е.н., професор (Україна); Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент (Україна); Сава А.П., к.е.н., с.н.с. (Україна); Садовська І.Б., к.е.н., професор (Україна); Семенішена Н.В., к.е.н., доцент (Україна); Чорна Н.П., д.е.н., доцент (Україна); Язлюк Б.О., д.е.н., доцент (Україна).

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Факультету аграрної економіки та менеджменту ТНЕУ
(протокол № 8 від 24.03.2017 р.)*

О 16

Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку: збірник наукових праць всеукр. наук.-практ. конф. (30 березня 2017 р., м. Тернопіль). Тернопіль : Крок, 2017. 220 с.

ISBN 978-617-692-406-7

Збірник містить наукові доповіді всеукраїнської науково-практичної конференції “Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку” (м. Тернопіль), яка відбулася 30 березня 2017 р. з актуальних питань функціонування системи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту з врахуванням світових тенденцій та національних особливостей розвитку економіки.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 657.1:657.6:658.8:336

ББК 65.052.9 (4укр)2

ISBN 978-617-692-406-7

© Тернопільський національний економічний університет, 2017
© Крок, 2017

Зазначені особливості практично не можуть бути усунені й вимагають всебічного аналізу їх урахування при формуванні структури виробництва та визначенні економічної ефективності використання виробничих ресурсів з метою збільшення обсягів виробництва продукції та її здешевлення.

Агрегуючим показником ефективності виробництва сої є коефіцієнт доходності. Саме він визначає ефективність витрат, які витрачені на виробництво сільськогосподарської продукції. Аналіз коефіцієнтів доходності наведено в табл. 3, який виконано за наступною формулою:

$$K_D = D^{\text{ч}} / C_{\text{повн}} \quad (1)$$

де $D^{\text{ч}}$ – чистий дохід від реалізації окремих видів продукції

$C_{\text{повн}}$ – собівартість окремих видів продукції;

Щодо місця України у світовому виробництві сої можемо зробити висновок, що наша країна не є вагомим гравцем на світовому ринку сої. Частка України в світовому виробництві сої становить лише 1 %, а у експорті — 1,4 %. Основними ж гравцями на світовому ринку сої є США, Аргентина, Бразилія та Китай. При цьому лідируючу позицію у виробництві сої займають США (20 %), у імпорті – Китай (59 %) і в експорті – Бразилія (40 %).

Для цього сільськогосподарським підприємствам необхідно оптимізувати структуру рослинництва за рахунок збільшення виробництва сої, соняшника, кукурудзи, пшениці. Найменша прибутковість спостерігається при виробництві цукрового буряка, ячменю. Крім цих показників ефективності витрат слід враховувати платоспроможний попит і конкурентоспроможність окремих культур на зовнішніх і внутрішніх ринках.

Добровольська Наталія
студентка

Науковий керівник: к. е. н., доцент Палюх М. С.
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

Сільське господарство – одна з найбільших і провідних галузей економіки України, що залучає землі сільськогосподарського призначення в економічний та ринковий обіг.

Сьогодні в Україні працюють окремі агрохолдинги з усього світу з площами до 700 тис га в середньому з EBITDA (аналітичний показник, що

дорівнює обсягу прибутку до вирахування витрат за відсотками, сплати податків та амортизаційних відрахувань) на 1 га орендованих сільськогосподарських земель 275,7 дол. США. Проте 44,7% валової сільськогосподарської продукції виробляють невеликі господарства. Існує думка, що однією з причин такого становища є фрагментація земель сільськогосподарського призначення, яка стає на заваді їх ефективного та раціонального використання з застосуванням сучасних технологій землеробства.

Іноземний та вітчизняний бізнес підтверджують інвестиційну готовність з метою більшого економічного освоєння земель сільськогосподарського призначення України, розвитку її інфраструктури, але лише за умови обґрунтованої територіальної організації землекористування господарства, його правового захисту, гарантії стабільності земельної політики. Тому варто розібратися, чи дійсно фрагментація земель є основною перешкодою у всіх наявних проблемах сільськогосподарського землекористування та ведення сільського господарства.

Проведення земельної реформи призвело до роздержавлення 12 421 колективних сільськогосподарських підприємств і радгоспів, а внаслідок формування земель запасу та резервного фонду земель основна частина сільськогосподарських угідь (27 млн. га земель – 66 % від загальної кількості сільськогосподарських угідь країни) була розпайована і передана у приватну власність 6,9 млн. громадян України.

Структура земельного фонду України з часів проведення земельної реформи, на відміну від форм власності на землю, не зазнала значних змін. Зміни в структурі земельного фонду відбувалися за рахунок переведення одних земельних угідь в інші. Якщо більш детально розглянути структурні зміни сільськогосподарських земель, то загалом протягом 1991-2015 рр. площа сільськогосподарських угідь скоротилася на 518,6 тис. га, причому площа пасовищ і сіножатей збільшилася на 4390,2 тис. га та 221,7 тис. га відповідно, але площі ріллі та багаторічних насаджень зменшилися відповідно на 1051,1 тис. га і 4318,8 тис. га.

Також, суттєвих змін зазнала структура земельного фонду за основними користувачами і власниками землі. Зокрема за 20 років площа земель які знаходяться у власності чи користуванні сільськогосподарських підприємств зменшилася на 23903,9 тис. га (39,6 %), проте площа земель, які фактично використовуються громадянами навпаки збільшилась на 14881,6 тис. га (24,7 %). Так, площі земель, якими володіють або користуються заклади, установи, організації, промислові та інші підприємства, підприємства та організації транспорту, зв'язку, частини, підприємства, організації, установи, навчальні заклади оборони майже не змінилися і станом на 01.01.2015 р. становить 2309,8 тис. га, що на 28,0 тис. га менше ніж станом на 01.01.1995; площа земель, які знаходяться у лісогосподарських підприємств збільшилася на 1666,0 тис. га (2,8

); площі земель запасу збільшилися на 7421,8 тис. га (12,3 %) і становлять 10775,7 тис. га.; решта земель – 863,7 тис. га знаходяться у власності або користуванні інших землекористувачів, ця площа є майже незмінною порівняно з 1994 роком.

Результатом проведення земельної реформи в Україні є формування на основі приватної форми власності різних організаційно-правових форм господарювання, серед яких можна виділити три основних: сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства та особисті селянські господарства (господарства населення). Динаміка зміни розподілу сільськогосподарських угідь України за категоріями господарств з 1990 р. по 2014 р.

Розпайовані сільськогосподарських угідь України за способами їх використання мають наступну структуру: близько 17134,1 тис. га (62,1 %) – передано в оренду за договором, 5676,8 тис. га (20,6 %) – не використовуються або використовуються без земельного оформлення, а близько 4761,4 тис. га (17,3 %) – приєднано до особистих селянських господарств. Найбільша частка розпайованих земель, що не залучені до господарського обробітку або використовуються без належного документального оформлення припадає на Житомирську область – 52 % або 577,4 тис. га, найменша частка на Миколаївську область – 4 % або 55,0 тис. га. На території Дніпропетровської області таких випадків не зафіксовано.

Така ситуація обумовлена тим, що більшість землевласників, які отримали у приватну власність земельні ділянки (паї) в ті часи, не мали необхідні обігові коштами, обладнанням або просто не могли самотійно їх обробляти. У таких землевласників було лише два варіанти щодо використання приватних земель: залишити землі без обробітку або здавати в їх оренду (у більшості випадків, колишнім керівникам колгоспів). Як показує аналіз, передача землі в оренду стала переважною формою реалізації прав землевласників паїв.

На всій території Федеральної Республіки Німеччини протягом 2013 року в цілому 106 400 гектарів змінили власника внаслідок трансакцій (продажів) (у попередньому році цей показник становив 114 733 гектарів), з них 40 554 гектарів у старих (західнонімецьких) федеральних землях, 65 847 гектарів у нових федеральних землях (у попередньому році співвідношення становило 45 780 гектарів до 68 953 гектарів). Більша вже з самого початку пропозиція земель у нових федеральних землях зумовлюється діяльністю з приватизації, що за дорученням Федерального уряду здійснює Товариство з управління та реалізації земель (BVVG), яке протягом багатьох років послідовно планує річні обсяги реалізації (продажу) землі колишньої «народ-ної» власності. Маючи у своїй власності близько 2,2 млн. гектарів земель сільськогосподарського призначення, Федерація була найбільшим власником земель. З того часу завдяки послідовній реалізації своєї стратегії приватизації Федеральний уряд зменшив частку державної власності на землі

та скоротив її до менш ніж 10% від початкового обсягу земель.

Забчук Володимир

викладач

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Корпорація, як і будь-який інший економічний суб'єкт, є суб'єктом фінансово-господарських відносин, що вимагають раціональної організації корпоративного обліку. Процес становлення і розвитку корпорацій в Україні зумовив розробку відповідної законодавчої бази. Проте є низка невирішених проблем, які суттєво ускладнюють функціонування корпорацій.

Сьогодні корпоративне управління відчуває вплив від результатів реалізації і придбання прав власності, котрі визначають правила гри на ринку капіталів. Специфіка і недосконалість правових інститутів створює нерівність серед учасників цього ринку. Права власності можуть передаватися, згідно неформальних норм, в інтересах вузького кола осіб. Як наслідок, керівництво може перейти до некомпетентних осіб. Все це знижує ефективність управління бізнесом, підвищує ризики, формує додаткові обмеження і бар'єри в корпоративному управлінні, зокрема через зростання прямих витрат на придбання прав власності бізнесу для його контролю і трансакційні витрати, пов'язані з менеджментом.

Природа утворення корпорацій має подвійну структуру. Актив формується у вигляді консолідованого капіталу акціонерів компанії як базис для подальшого розвитку і примноження коштів. Вся власність, придбана в процесі господарювання, узагальнюється і використовується у виробничому циклі. Розпорядником і власником є організація, тобто частина корпоративної групи. Це одна із сторін двоїстої природи корпорації. Якщо розглядати процес утворення корпорації з іншого боку, то це сукупність учасників-власників капіталу, кожен з яких має права і обов'язки. Основна мета діяльності корпорації – отримання прибутку і примноження наявного капіталу на основі інвестованих ресурсів. У разі рівного розподілу прав кожного з учасників вирішальне значення має сума вкладення в статутний капітал підприємства. Інвестори приймають рішення лише по ключових питаннях, для ведення поточних справ призначається фінансовий менеджер, мета якого – забезпечення фінансової стійкості і платоспроможності фірми. При цьому забезпечується зацікавленість власників і менеджерів корпорації у розвитку бізнесу і створення